

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-egylet” közlönye.

Szerkesztői szállítás:

Kazinczi-utca 811 sz. hová a lap szellemi részét
illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

Wittich József könyvkereskedése, hová az előfizetési pénzek
és reklamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor
ára 6 kr.; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten:
Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler
(Neu-Markt 11. sz.).

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész íven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre 4 „
Negyedévre 2 „

Állapotunk.

II.

M.-Vásárhely, sept. 9.

(y) Mi az, a mit az ellenzék nem szeret? Felelet: minden. És mi az, a mit szeret? Felelet: semmi. Legalább 4 éven keresztül bajos volna felmutatni valami oly tényét és eljárását a kormánynak és többségnek, melyet ne ellenzett volna. A többség nagyon meg van elégedve aval, a mennyit eddig elért, az ellenzék jégre épített várnak tekinti mindazt, mert az alap, melyre le van rakva, nem biztos, s szerinte lenne is bármennyire becses az építmény, nem lehet más jövője, mint romlatag alapjával együtt összeomlani legelső viharra. Saját-ságos állapot, de annyit bizonyára határozottan fel lehet ismerni benne, hogy vagy a többség, mely folytonosan épít romlatag alapra, vagy az ellenzék, mely a magában eléggé szilárd alapot is omladozni látja, — szédeleg. Szédelgés jóra csakugyan nem viszi a nemzetet, nem árt tehát egy kissé körültekinteni, hogy melyik halad e szédelgésnek útján.

Miért törekszik az ellenzék többségre? A felelet e kérdésre igen természetes: azon meggyőződéssel kell birnia, hogy azon út, melyen ő akarja vezetni a nemzetet, helyesebb és biztosabb, mint a melyet a jelenlegi többség felfogott, s hogy a vezetést kezébe kapja, arra természetesen többségre van szüksége. Ámde, valjon a nemzetnek, mely e többségre juttathatja az ellenzéket, nem szükséges-e megtapogatni azon utat, melyen az ellenzékek fogja jövőre haladni? Hasztalanul alkotunk nagy formákban ideal-képeket magunknak a szabadságról, a politikai jogosultságról, ha gondolataink akkor, a midőn a szavazási urnához lépünk a személyen túl nem emelkednek és számot nem vetünk komolyan az eszmével, melyet választottunk, képviselni fog, vagy képviselni képes leendő. Tájékozunk tehát állapotunkat komolyan.

Micsoda utat akar az ellenzék követni? Ezt csak ellenzékeiből tanulhatjuk meg. Az, a mi az ellenzéknek minden tevékenységén vezér-fonalként keresztül vonul: ellenzése ez alapnak, a melyen állunk, a kiegyezési törvénynek és pedig azért, mert a personalis union tuléptünk volt. Nem vitatjuk, hogy a csupán personalis union több önállóságot nem biztosíthatna Magyarországnak, mint a mennyivel jelenleg bir; csakis egy kis egyszerű, közönséges értelemmel felfogható tájékozást kívánunk tenni.

Állapotunk, mióta a kiegyezési törvény megszületett, javult-e, vagy rosszabbult. Az utolsót állítani, az első tagadni, az ellenzék sem meri. Az adó nem igen szállott ugyan, de közlekedési eszközeink szaporodtak, ipar és kereskedelem emelkedett, a pénz rendes forgalmat nyert nem csak a fővárosban, hanem az ország különböző részeiben; benn rendezhetjük dolgainkat, a nélkül, hogy idegen beavatkozást kellene tőrnünk; kívülről elismerésre jutott a nemzet ereje és életrevalósága; az Andrássy-kormány iránti bizalom-

nak naponta több, meg több jelei úgy az európai társadalomban, mint a diplomatiában, egy szóval a haladást senki sem tagadhatja meg hazafi lelkiismeretének megtagadása nélkül, még pedig azon arányokban, melyekben reményleni alig merészelne. Mind úgy van — mondanak az ellenzék emberei, — de ennél még sokkal többre haladhattunk volna a csupán personal union mellett. Nem akarjuk elvitatni, csak egy kis tájékozást megint.

Valaki nem épen kényelmes úton indulva el, haladásában csoportosan előkerülő akadályokba ütközik. Kellemetlen is, fárasztó is küzdeni velők. Azt mondja más, hogy sokkal jobb és sokszorta sebesebben lehet olyan úton indulni, melyen akadályokba nem ütközhetik az ember, lép-tei egészen szabadon, egészen biztosan következhetnek egymás után. Ki fogja mondani, hogy nincsen igaza? Ámde, ha azon jó tanácsosai életet: megálljatok és egyet se mozduljatok, vagy épen térjete vissza valameddig az utat olyanná nem teremjük, mint a milyen szükséges arra, hogy akadály nélkül haladhassunk, azt azonban, hogy mikor lesz hatalmunkban ez az út, minő eszközökkel készíthetjük el és hol vesszük az eszközöket, kérdéseinkre sem mondja meg. A bölcs ember, ki célja felé csakugyan haladni akar, nem lesz olyan bolond, sem hogy megálljon, sem hogy visszatérjen, hanem halad és megküzd tovább is az akadályokkal, míg végre lehet, hogy nem olyan gyorsan, nem is annyi kényelemmel, céljához jut.

Igy vagyunk mi az ellenzékekkel. Kárhoztatja a kiegyezési alapot. Magunk is elismerjük, hogy annak bizony sok nyűgei vannak, melyekkel a csupán personal union mellett küzdeni nem kel-lene; magunk is elismerjük, hogy a csupán personal union több önállóságot biztosít; de az ellenzék, mely megnevezte az utat, melyen sebesebben lehetne haladni, soha sem mutatta meg azt, hogy hol lehet és mikép oda eljutni, soha sem mutatta ki, hol veszi az eszközöket ezen útnak előállítására, csak sürget nyakra-főre, hogy hagyjuk el vezetőinket és kövessük őket a sokkal szebb, sokkal kényelmesebbnek elképzelt úton.

Ha a költő képes volt elmondani: ábrándozás az élet megrontója, a politikusként észre kell vennie, hogy szédelgés a nemzetek sirba von-szolója.

Többségre juttatni az ellenzéket, nem egyebet tenne, mint elhagyni az utat, melyen, ha küzdelemmel is, de még eddig biztosan haladunk előre; elvetni az alapot, melyen eddigi építményeink nyugszanak. S miért? Mert azt mondják: van ezeknél kényelmesebb út, biztosabb alap is, de hogy mikép volna megszerezhető az, azt elmondani nem merik, — igazabban: nem tudják.

A nemzetnek lehetetlen követnie az ellenzéket e szédelgés, az ábrándozás útján. A valót reményért eladni nem lehet, a kormányt, mely határozottan jelöli az útját, melyen halad, nem lehet politikai szédelgés nélkül olyannal, mely eszközeit és irányát megismertetni nem képes.

Az 1871. iskolai év megnyitási ünnepélye
a helybeli helyvéthitű főtanodában f. e. szept.
hava 5-kén.

A főtanoda nagy termében említett napon délelőtti 10 órakor tartatott meg a beköszöntött iskolai év megnyitási ünnepélye.

Egy pár egyházi éneknek templomias elnéklése után — melyben a néptanítói tanfolyamon épen benlevő vidék iskolatanítók és mesterek is tevékeny részt vettek — Konecz József főtanodai segédtanár egy alkalmoszerű imát mondott el.

Azután Bihari Sándor igazgatótanár foglalta el a szószéket s egy gonddal készített, lelkes megnyitó beszédet tartott. Sajnáljuk hogy ezen igen szép beszédnek, vagy abból terjedelmesebb résznek közlését nem engedti meg lapunknak kimért, s ez időszert különben is túlhalmozott tere. Azonban érdekesnek tartjuk a beszéd különböző részeitől egyes szemelvényeket, mintegy mutatványul adni.

„A tanév megnyitási napját ünnepnek tekinthetjük, mert ezzel a világosság terjesztésének egy új cyclusa kezdődik.”

Hogy mi e tanodának feladata ekép írja körül: „a nemzet jövője biztosítékának, az ifjúságnak képzése; köztük a tudomány vallás és erény országának terjesztése. És ebben a tanuló teendője: felhasználni időt és alkalmat ez uton, a kijelölt irányban haladni egész erejével. Feladatokat tanuló ifjak! hogy itt kincseket gyűjtsenek, melyeknek örökre biztosan fenmaradó kamatait, ne csak magokat élvezhessétek egy hosszú életen át, hanem abból hazátok és nemzeteteknek is lefizethessétek azt, mivel egy jó honfi tartozik!”

Szellemi fönség, tudomány emel mások fölébe valamint egyeseket, úgy egész nemzeteket is; ezért a szellemi erő fejlesztése, a tudomány terjesztése, minden nemzet fainak magasabb rendeltetéséből folyó feladata; nekünk pedig mondhatni életkérdés, ha a sebesen fejlődő korral haladni akarunk.”

„A mult szomorú viszonyai miatt az általános mívelődés terén, más boldogabb helyzetű nemzetektől sokban hátramaradtunk, sok az utánpótlandó. Érzik ezt azok is, kik nemzetünk ügyeit vezetik, s meg is tesznek minden lehetőt, különböző intézetek fölllítása, életbeléptetése által a közmívelődés terjesztésére, emelésére; de az kellő sikert csak úgy eredményezhet, ha minden egyes maga körében, s maga részéről megteszi önmaga s nemzete iránti kötelességét: egyik tanítva, másik tanulva, harmadik hatva, munkálva, s vagyonából áldozva ennek eszközlésére.”

A tanulói ifjúság tévutainak s ezek veszélyességének rajzolása után ekép folytatja: „A szorgalom, engedelmes-ség, a kötelesség lelkiismeretes teljesítése, ezek védhetik meg e bajoktól mindenkit, mert ez útítársakkal nem lehet eltérni. Főként a kötelességérzet az, mit mindennek fölött kívánnék mindenikbe beoltani, mert ki azt itt elsajátítja, az bármely testületnek is hasznos tagja fog lenni.”

„E pályán a vezénylet, az utmutatás lehetőleg nem fog hiányozni, de ez magára még senkit célhoz nem vezet, ha önére is nem igyekszik haladni. Itt lehet mindenki saját sorsának mestere, intézője: mert ha igaz, hogy a míveltség a tudomány: hatalom; ha igaz hogy a legnagyobb boldogság a szív nemességében, az értelem felvilágosodottságában áll: akkor a tudatlan a legnagyobb rabszolga, s az embert valóban szabadabbá leginkább a míveltség teheti; — a választás könnyű, s mindezekre nézve jövője mindenkinek kezében van.”

Ezután az ifjúságot kötelességeinek teljesítésére erőteljes intelmekben buzdítja, később ily folytatja. „Az ifjúságban, de mindennek fölött a jólképzett s jellemes ifjúságban lehet biztosítva a nemzet felvirágzása, s a haza fenmaradása. Ennek tudata, érzete lelkesít mindenkit, hogy magát úgy képezze, miként e szent kötelesség teljesítésére ne csak akarát, hanem képessége is legyen.”

„A kitartó fáradság jutalma biztos, mert a tudomány mindenkinek semmi körülmények közt el nem vesztendő sajátja, állandó kincse. E kincs birtokának megszerzésében segíti, s készíti elő az arra vágyókat intézetünk.”

„Míveljétek, fejlesztétek hát szellemi erőiteket, még pedig mindennek fölött alaposággal fokozatosan, folytonosan, a mai nap teendőit soha sem hagyva holnapra; mert a mult mulasztása, mindig súlyosan nehezül a jelenre és jövőre” stb. Hasonló szellemben inti végezetül a fiataloságot a testi erő fejlesztésére is, mit mellőzni vagyunk kénytelenek, mert ismertetésünk már is túl hosszúra nőtt ki magát.

Ezután az iskolai törvények és fegyelmi rendszabályok olvastattak fel, melyekhez igen sok megjegyzés és kifogás férhet.

Az iskola büntetési eszközök — a kár megterítésétől eltekintve — körülbelül a következők: rendre utasítás, kegyeletvesztés (?), gradussába lejjebbítél, bezárás, a tanodabani lakástól megfosztás, tanítványainak elvétele s az iskolai javadalmaktól megfosztás, végül az iskolabóli kirekesztés: a tandíj befizetésében késedelemmel pedig (vajjon ez is fegyelmi tény?) a tanítástól (helyesebben az osztályok látogathatóságától való) eltiltás, vizsgára nem bocsátás. De különösen figyelmet keltő a pénzbüntetéseknek az egész fegyelmi szabályokon átvonuló tulajdonságos s csekély nézetünk szerint nagyon helytelen használata, pl. kapuzáraskor a lakszobában nem találás, a kapuban álldogálás, bizonyos alkalmakkori dohányozás és az isteni tisztelőten való meg nem jelenés mindannyiszor 10 krral büntetettik; szabály ellenes ruhaviseletért 20 kr.; a tanodából éjen át kimaradásért 10 krtól 2 frtig emelkedő pénzbüntetés van kiszabva stb. Nem csülunk itten ezen fegyelmi szabályok ellen polemát kezdeni, hiszen a vagyon- és pénzbüntetések általános gyűlöletessége, s legtöbb esetbeni célszerűtlen volta még a bűnügyi politikában is mint regóta megállapított és általában elismerésre jutott esélyességi elv, igazság jelentkezik, annál kevésbbé helyeselhethet az a józan megfontolt, s ezen büntetési mód hatását és eredményét is számba vevő gondolkodás gyermekekénél, tanuló ifjúságánál, kik még a náluk levő eszközök és pénz kizárólagos urainak se tekinthetők, legalább az esetek leg többjében bizonyára nem.

Komoly gondolatokat kelthetnek fel továbbá a fegyelmi rendszabályok ilyenmő meghatározásai az előjáróság vagy tanári kar „belátása szerinti kemény büntetés,” továbbá hol osztályos gyermekekről mondatik: hogy „a tanodai törvényszék elibe állíttatnak, s hibájokhoz mert büntetéssel súlyosan büntetettnek.” stb. Ezek nagyon elastikus szabályozások, s valóban gondolkozóba esünk, ha valjon alattok nem értetnek-e a humánitás és a nevelés valódi céljával homlok egyenest ellenkező „vesszőzések,” vagy más a lelkiületet és kedélyt eldurvító, elvadító büntetésnek (inkább mondhatnók kegyetlenkedések) is, melyek habár az utóbbi években — a főiskolai előjáróság dicséretére legyen mondva — ritkábbakká is váltak, de hogy teljesen meg nem szüntek, arra elég szomorú példát szolgálhat a legközelebbi tanévben is egy pár botrányos eset, mely főtanodánkban a nagy közönség körébe kiszivárgott, sőt melynek híre igen távol helyekre is elhatolt, és mondhatjuk hogy igen kellemetlen hatást keltett volt fel. Sajátságos intézkedést találunk továbbá a tanuló ifjúság pénzköltsönzéseire nézve, melyek szerint a 10 frton felüli vagy usorás költsönzések a pénz elvesztésével fenytettnek. A vadászati tilalom körüli felelőssége az iskolának igen csodálatos fogalmazatba van beburkolva stb. A pót és javító vizsgák díjaihoz is lehetne hozzászólni. Végül megemlítjük hogy a deákok ünnepélye vagy nyilvános alkalmakkor elszabott egyenruhát, s máskor is tisztességes és illedelmes öltönyt tartoznak pénzbüntetés terhe alatt hordozni.

Azért mulattunk e tárgynál hoszasabban, mert a vásárhelyi helyéthitű főtanodában épen az iskolai fegyelem, s a rendtartás az, mi aránylag legtöbb kívánni valót hágy fen; mihez járul még azon körülmény is, hogy a fegyelmi rendszabályok se kifogástalanok. A tanmódot ezuttal teljesen mellőzük, mert bár e kérdésnél is lehetne némely igen alapos és figyelme méltó észrevételeket tenni, de ez mégis a főtanodának erősebb oldalához tartozik, a tanmód szabad szellemű és okserű oly mérvben, hogy e tekintetben legalább nem áll hátrább a magyar tartományokbeli többi tanodáknál, mit számos adattal lehetne igazolni, azonban csak azon egy tényt hozzuk fel, hogy e főtanoda növendékei, a szabadabb szellemű bel- és külföldi tudomány — egyetemeken s más magasabb rendű tanintézetekben is a többi iskolák tanítványaival nemcsak dicséretesen kiállják a versenyt, de sőt elismerést vívtak és vívtak.

nak ki magok számára maiglan is; e körülmény pedig bizonyos részben, véleményünk szerint, a főiskolának is érdemeül tudható fel. Ha az okserű tanmód igényletét illetőleg a helyi főtanoda jövőben is közhazánk többi tanintézeténél hátrább nem maradni igyekszik: erős meggyőződésünk, hogy akkor bizonyára azokkal az említett nemess versenyét, sőt igen sok tanodával szemben még a főlényt is maga részére huzamos időre biztosítandja.

Vajha hasonló dicsérettel szólhatnánk főiskolánk fegyelmi viszonyairól is! sokkal nagyobb örömmel írunk alá azon reflexióját az igazgató tanár urnak, melylyel a törvények felolvasását követte t. i. „mivelt emberek számára kevesebb tiltó, büntető törvény kel; elég határozottan tudniok, mi a teendőjük, mit kell kerülniök, mitől óvakodniok, s azt önként teljesítikazintézet s önmagok iránti becsülésből s kötelességérzetből, s úgy igyeksenek önmagukat kormányozni, hogy mennél kevesebb szükség legyen a mások kormányzására vagy kényszerítésére. Örizedik olyat tenni mi jellemére homályt vethetne, különös figyelmébe ajánlotta Bihar tanár úr az ifjúságnak a törvényes ruha viseletét az iskola kapujában áldogálásnak elkerülését, az iskola felszereléseiről való nagyobb kiméletet, végre az egyházi főtanács határozatait közül azt, mely szerint a ki anynyi lelkét mulaszt, mint egy héti tanórának összege, az a tanodából kilépettnak tekintetik.

Ezután még az alábbi tudnivalók közöltettek a tanuló ifjúsággal:

1. A tanári kar személyzetében Deák József eltávó-zása folytán változás történt. 2. Néhai Geese Dániel orvostudor midőn ezelőtt 50 évvel egy alapítványt tett volt mely számítása szerint 10 év alatt emelkedhetik egy millió váltó forintba, mikor is a tőke kamatai különféle jótékony célokra fognak fordíttatni, mely alap jótékony-ságából a vásárhelyi főtanoda is nagy mértékben fog részesedni; ugyanakkor egyszersmind úgy intézkedett, hogy minden második év megnyitása alkalmával itten köz-tudomásra hozassék ez alap állása. Épen ily 2-ik év eleje levén most, felolvasa Bihar tanár, ur ezen alapnak az 1871-ik év elején talált állását, mely is a következő:

Tőke volt ez év elején	72,590 frt 61 ₁ kr.
Hátralék kamat volt	5,226 „ 16 ₂ „
Kézpénz pedig	255 „ 13 ₃ „
Összesen:	78,071 „ 97₂ „

Ebből körülbelül a 70 ezerezen fülű összeg veszőlyezve van. A végrendelet értelmében ez éven kezdve a tanoda már részesülni fog az évi kamat egy százalékában.

3. A gr Teleki-féle 60 m. ft pályadíjra a tanári kar a következő történeti pályakérdést tűzi ki: „Trassék meg a nemzet hatalmi s miveltségi állása a Jagellók korában.”

4. Algondnok t. dr. Antal László valamint az előbbi években ugy ez évre is 2 arany pályadíjt sziveskedést kitézni; mire a tanári kar a következő pályakérdést teszi fel: „Fejtessék ki a szinképelemzés (spectralanalisis) módszere; adassanak elé azon nevezetes vívmányok, melyekre általa a vegytan és csilágászat jutott” a pályaművek beadásának határideje a husvét utáni szorgidő utolsó napja.

5. A francia nyelv elsajátítára alkalmat kívánván nyújtani az előjáróság, egy alkalmas tanítóval egyezkedett. Egy egy tanulótló hetenkéntkét órát számítva a főtanoda egy évre csak 2 fto vesz: a tanítói fizetés többletét a tanodai előjáróság hordozandja buzditásul. A szépirás rendszeres tanításáról is gondoskodott az előjáróság.

6. A pótvizsgák már ma délután kezdetüket veszik. Végül e fizetésekbeni hátralékosak intetnek minden tartozásaikat mielőbbi befizetésére mert a törvények értelmében előbb nem kezdhetik el az évet, s lakhelyet sem nyerhetnek.

Ezek után kitartást, szorgalmat és egészséget kívánva az igazgatótanár a tanévet megnyitottnak nyilván-

nitja. — Orgonahangok és ének között oszlik szét a gyülekezet.

Ez alkalmából közöljük a főtanoda mult évi létszámának rövid összefoglalatját.

A tanítói személyzet a mult év végén állott 22 tagból (és pedig 5 rendes, 3, segéd és 1 nyelvtanár, továbbá 8 osztály-1 szaktanító, nemkülönb 1 rajztanár és egy műének, zene és testgyakorlat-tanító). A mondotakon kívül volt még alkalmazva az alsóbb osztályok részére 9 énektanító, 6 szépirás- 3 segédrajz és 1 segédtestgyakorlat tanító.

A tanulók létszámát, illetőleg volt a két bölcselmi osztályban 70 tanuló, a 6 középosztályban 295 tan. a II—IV elemi osztályban 226 tan. Kezdő tan. 18. A tanulók összesen voltak 612-en

A mult iskolai év első felében valamint a tanítói személyzet, ugy a tanulók létszáma is valamivel nagyobb volt.

Maros-Vásárhely képviselő-testületének f. é. augusztus 26-án tartott közgyűlése.

(Folytatás.)

Dobolyi Sándor nem is mutatná meg a postakertet, mert bizonyosan azt választják.

Petelei J. épen azért mutatná meg a postakertet, hogy válaszszák azt, ha adunk, — mondá szóló — hátadjuk azt az alkalmas, szép helyet, hiszen mi csak nyérünk azáltal.

Dobolyi szerint lovat tartani és növelni dombos hely nélkül nem lehet. Olyan pedig az alsó hely, hol minden tekintetben elhelyezheti magát a telep; viz, levegő, szóval minden szükséges tényező meg van ott; az alsóhely tehát nagyon ajánlkozó, sokkal kellemesb is a másikkal. Petelei a postakert előnyeit vitatja.

Bodolla János azon kellemes helyzetben van, hogy mindkét indítványnak eleget tehet; mondassék ki tehát határozatilag, hogy a város ezt is azt is felajánlja, s a választást reájok bizza.

Hajnal J. a szentgyörgyutcai telket ezer meg ezer itt ki nem fejezhető okért, nem ajánlná fel (Zajongás.)

Bodolla. Mihelyt elvileg elfogadtatott az indítvány, további teendő a terv és költségvetés elkészítése volna, s csak ezután lehet a lak- és helybért megszabni, az előleg törlesztési módját megállapítani; a városra nézve annál előnyösebb minél rövidebb idő alatt visszajönek szabad rendelkezésébe az épületek. A kamatok közzendő milyen-ségéhez képest kell az alkudozásokat megindítani.

Kovács S. Itt igen fontos okok forognak fen. A felső helyhez igen közel van a szentgyörgyi határ. A pálinka-adóra nézve is a szentgyörgyi fogadó 5—6 ezer frt kárt esinál; ott nem áll érdekünkben építeni, mert ott most is örökös harc és háboru van a katonák közt a pálinka miatt, s a méntelep odahelyezése folytán nem csak megörökösödnek az, de még a polgárság is kedvet nyerne arra, s belevonatnék az egyenetlenkedésbe. A postarétet semmikép nem ajánlná, s a városnak terjesztését ottan nem engedné meg. Ezelőtt 10 évvel is fenn forgott e ménes-telep ügye, s akkor is ott az alsó helyet nézték ki számára. A gödrök könnyen kitölthetők, kis planirozás kell ngyan, de 5—6 hold elégséges lesz. Ez oly alkalmas hely, hogy azon méntelepek alkalmasabb helyet kigondolnunk se lehet. Aztán a parancsnok is ott a települ fog lakni, s a világtól sem lesz ugy elzárva, mint a felső helyen lenne, mert ott van a poklos utca. Nekiek se előnyös a szentgyörgyutcai telep, nekünk pedig épen káros. Indítványa, hogy a területről készitessék térrajz, s ez a földmívelési miniszteriumhoz fölterjesztetnék, hogy közölje a szükséges épületek megnevezését, s csak azután készitettnek el az épületi terv, vagyis ez utóbbit általok készitettvén el, a város eskis a költségvetést tétetné meg.

hogyha a bornak rosasága is hozzájárul, mint az idén; de fürdője annál jobban kielégít.

Nemcsak a természeti szépségek kölcsönöznek e fürdő iránt vonzalmat, hanem a közeli szomszedság is a természet két csodás ritkaságához, milyenek: a sz. Anna tó és a torjai kénbarlang, melyeknek ugyan fáradságos meglátogatása kellemes és feledhetetlen emléket hágy hátra szívünkben; hanem fájdalom! a még mindig napirinden levő erdőpusztításban nyilvánuló barbárság nagy mértékben csökkenté a tő regényes fűnségét; mitűn a tushádi és kozmási atyafiak az északnyugoti részen levő szép fenyvest meglehetősen leerdőték, ugy náz ki a tó, mint a koronájának legszebb ékszerétől megfosztott királyné.

Az idény tartama alatt nagynevű hegedű-művészünk Reményi Ede is megfordult itten, még pedig f. hó 13-án este egy hangversenyt rendezett, melyet aránylag kevesen és jobbára magyar tisztelői látogattak meg. Művészetének hatását itt sem kerülhet ki senki. Királyunk születési napját megelőző estén a fürdői magyar közönség fényes kivilágítást és reggelig tartó bált rendezett; más nap pedig a fűdött sétány helyiségben ünnepélyes isteni tisztelőt tartatott, melyet műkedvelő vendégek által a zenekar kíséretében a „Szózat” és „Hymnus” eléneklése követett. Megenlitendőnek tartom, hogy a püspök ez alkalmából addig is, mig kápolna épített-hetnék, évenként háromszori misemondást engedett meg u. m. nagy boldogasszony, királyszületés és sz. István ünnepén.

Azonban a vendégek esaknem mind haza távoztak már, magam is épen most készülök rendbe hozni uti bőröndöm s istenhózzádot mondani a kedves emlékü bájos Alvégnék.

(z.)

TÁRCZA.

Egy megkésett fürdői levél.

Alvég, aug. 31-én

Mi a legnagyobb kincs? Felelet: az egészség.

De midőn azt állítjuk: hogy az egészség legnagyobb kincs, nem szabad azt gondolnunk, hogy annál nagyobb ne lenne. Csiknak pl. nagyobb kincse van, mint az egészség; vannak ugyanis olyan helyek, hol az ember elvesztett „legnagyobb kincsét” is visszaszeresheti. Egy angol orvos erre utazván azt mondá, hogy az egész világ gyógyszerháza itt van.

Még tartja magát a tan, hogy test és lélekből állunk; s minthogy mindkettőnek megvannak a maga szükségai, bajai és betegségei, az emberek és gondviselés Csikban gondoskodtak oly helyekről, a hol mindkét rész hiányai orvosoltassanak. E szék ugyanis nevezetes országos nevezetességű bucsu helyeiről s még inkább világhírű ásványos vizei- és fürdőiről. Az előbbiek a lelki, az utóbbiak a testi betegségek által látogattatnak. Csik épen e tulajdonságánál fogva az anyag és a szellem — itten még eddig öntudatlan küzdelmének sajátos látmányát tünteti fel, melynek szemlélete azon különös következtetésre vezet, hogy régebben — a spiritualismus korszakában — sokkal több volt a lelki betegek száma, kik a bucsuhelyeken keresték és találták felüdülésüket; míg jelenleg, midőn sokan az anyagság diadalát ünneplik, aránytalanul több a testi betegek száma, kik fürdőhelyeken keresik az élet legnagyobb kincsét. És ez így van helyesen, mert miután már a teremő test- és lélekből alkotott, kötelessége abban áll mindkét résznek természet, kérelhetlen jogát elismerni s azt érvényesülésre juttatni, mert csak ép, egészséges testben lakik ép, erős lélek s viszont a léleknek is egészsége és nyugalma nagy.

Antal F. h. főbíró. Ha a két ajánlat hely közül egyik se fogadtatnék el, akkor 3-dik helyről, kell gondoskodni. Ez egy egész kis telep, egy egész városrész lesz, tehát nagy hely szükségeltetik ahhoz. A nevezett tábornok és alezredes előtt azon kelyek ismeretese, s néki azt mondták, hogy a poklosutca végéni hely nem alkalmas a kívánt célra. A Kovács Soma által említett háromszögű hely nem elég. Ennélfogva más hely iránt is kellene tanácskozni.

Keresztes S. Harmadik hely a Morgó határ közti lehetne a Mészárosak rétje elején, mely a vasúti indóházról csak 173 ölnyi távolra van, a Dicsőféle telekkel szemben.

(Folytatása következik.)

Helyi dolgok.

— **A jogász-egyleti választmányának** szerdán, szeptember 13-án, d. u. 4 órákor, a királyi ítélő tábla nagy-termében gyűlése leend.

— **A jogász-egylet** szeptember havi rendes ülése folyó hó 14-én (csütörtökön) d. u. 4 órákor fog megtartatni, a kir. tábla nagy-termében. E gyűlésre az egylet helybeli tagjai ezennel meghívtnak.

— **Veszely Károly** közszeretethen álló prépostunk tegnap mondá a piaci plébánia templomban első pontifikáló miséjét, fényes papi segédlettel, a nagyszámu ajtatos híveknek. Az egyházi zene Vocelka E. gyönyörű szerzeménye, a helyi első dalárda által sikerülten és lélek-emelőleg kezeltetett. Délkor nagy disztribúció volt a prépost ur ismert barátságos asztalánál, melyen városunk minden hívatás körei azok fejei által képviselve voltak. A házigazda felköszönté szeretett királyunkat, királynőket s családját, és nyomban kedves főpásztorunkat, Fogarassy püspököt. Ezután Lázár Ádám köszönté fel a most felavatott prépost urat, mindnyájunk, egész városunk szívétől átvett azon férfit, kinek egész eddigi élete a vallás, ember- és hazaszeretet, közművelődés és jótékonyág szakadatlan művelésében és terjesztésében folyt a hazára és közvetlenül azon körre nézve, mely őt birni szerencsés volt. Mi is az ég áldását kívánjuk további pályájára ez új — és még ne végső — méltóságában!

— **Konstatálni** kívánjuk, hogy városi rendőrségünk is megmozdult a cholera ügyében s szept. 6-án délután szétfordoztatott egy, még auguszt. 31-kén kelt Hirdetményt. Ez már aztán igazán épen a kérdéses ügy fontosságához mért gyorsaság! Egyébiránt a Hirdetmény szigorúan tiltja a cholera okozó gyümölcsök evését, a piacon azonban e gyümölcsök árulása egészen szabadon foly. Ezt nevezzük aztán mi polizeiális következetességnek!

— **Jegyzőkönyvi kivonat** a múlt hó végén tartott növegyleti választmányi gyűlésről.

1. B. Bálint Józsefnek a rendezendő tombola bizottságának elnökségéről lemondván, miután az újonnan választandó elnöknek az előre meghatározva volt idő közeledése és a lemondás késő volta miatt nem maradt idő a rendezésre szükséges előleges intézkedések megtételére, a tombola-játék rendezése bizonyítatlan időre elhalasztatott.

2. Egy szegény a rendszeren segélyezettek közé 1 ft havi segélylyel fölvetetett.

3. Három újonnan kérelmezőnek kérése kellően felszerelve nem lévén, az illetők állapotának megvizsgálására bizottságok küldettek ki.

4. Dájbukát Emánuelné választmányi tag, új részvényesek szerzéséről teszen előterjesztést, s jelenti, hogy Brassóbeli Pap Istvánné, Vasadi Józsefné, László Mártonné, és ifj. Verzár Gergelyné urnők évenként fizetendő 5 o. é. frttal, id. Verzár Gergelyné és ifj. László Gergelyné urnők pedig évenkénti 2 o. é. frttal, a helyi jótékony növegylet tagjaivá lettek.

A választmány az egylet tagjai számának ezen gyarapodását örömdetes tudomásul vévén, egyfelől a gyűjtő választmányi tagnak fáradozásáért, másfelől pedig az új tagoknak áldozatkészségükért, a szent cél nevében, hálás köszönetet szavaz, s az egyleti pénztárnokot egyszerűsmind az illetők által a folyó évre befizetett 24 o. ért. frtnak rendszeres nyugtázás melletti átvételére utasítja.

Kiadta: Kovács János, egyleti jegyző.

— **Kimutatás** a helyi jótékony növegylet vagyoni állapotáról, nevezetesen pedig annak az 1871. évi május hóban tartott közgyűlés óta történt gyarapodásáról, valamint az attól számlitva letelt három hónap alatt tett kiadásokról. A) Bevételek: Az 1871. évi május 21-én kelt évi zárszámadás szerint ájtott urbéri papirokban 2900 ft, magán kötelevelekben 600 ft, készpénzben 317 ft 24 kr., mely tőke azóta a következő bevételekkel szaporodott: Egy átutazó polgár ajándéka 100 ft, gr. Bethlen Józsefné ajánd. 10 ft, Koronka Lászlóné ajándéka fia emlékére 35 ft 50 kr. 1871. júl. 1-éni szelvényekből 70 ft 76 kr. Részvénydíjakból 76 ft; tehát az egész vagyon teszen összesen: 4109 ft 50 kr. B) Kiadás június hóban. A közgyűlést összehívó felszólítások nyomtatásáért 8 ft 50 kr. Jegyzői jelentés nyomdai költsége 30 ft. Szolga fizetés 4 ft. Könyvkötőnek a jelentések füzéseért 3 ft. Özv. Wittichnének régi számla 9 ft 94 kr. 28 szegény segélyezésére 49 ft. Összesen 98 ft 44 kr. Julius hóban: Egy elme-zavarban szenvedő családjának rendkívüli segélyképpen 5 ft. Szolgának csizmájára 5 ft. Szolga fizetés 3 ft. Egy szegény temetésére 9 ft. 23 szegény segélyezésére 45 ft. Összesen 67 ft. Augustus hóban: A rendezendő tárlat előleges költségei fedezésére 50 ft. Szolga fizetés 3 ft. 24 szegény segélyezésére 45 ft. Összesen 98 ft. A fennebbiek szerint a három, azaz f. é. június, július és aug. hónapban tett kiadások összege 263 ft 44 kr. A bevételekről és kiadásokról vezetett számadások nyilván tartatnak, s az érdeklődők által a pénztárnoknál bármikor megtekinthetők. Gr. Tholdalagi Eszter, elnök. Fenyő István, pénztárnok.

— **Alkalmunk volt** több ízben benézni a helybeli Wittich-féle egyeteni könyvkereskedésbe, hová közelebbről többrendbeli oly meunyságú könyvszállítvány érkezett, hogy azt az ország-szerte létező legdúsabban felszerelt könyvkereskedések egyikének mondhatjuk. Temérdek sok iskolai, tudományos, kivált jog- és államtudományi, valamint más hasznos és mulattató könyv van felhalmozva ottan, mikre is, valamint az igen gazdag választéku magyar, német és francia kölcsönkönyvtarra, mint a kulturfejlődés legfontosabb tényezőjére, a nagy közönség figyelmét felhívni, őszinte örömrünk szolgálat.

— **Múlt hétfőn** a szék tiszttségénél nyilvános árlejtés tartatott egyes országútrészek kiépítése s kaviesszállítás iránt. Az eredményről még nincs tudomásunk, azonban nézetünk szerint, ha már az állam- és szék pénztárának épen nem javára szolgálólag az ilyen nyilvános árlejtések előre hirtelileg közzé nem is tétetnek; de legalább az érdeklődő közönséget az árlejtés eredményéről utólag értesíteni, nem lenne fölösleges.

— **Vizbefulás.** Hétfőn estvefelé Nagy Pál, mezőkövesdi jómódu, nős és gyermekes közföldész, egy falujával együtt, a Marosnak „nagybolygó” nevű veszélyes kanyarulatához ment, hol is Nagy Pál barátjának lebeszélései daczára, a meleg időjárásról fölhevítlen, a folyóba szállt be, honnan nem is jött többé ki, mert pár perc alatt már elsodorták a haláltrejtő hullámok. Hulláját az nap sikertelenül keresték.

— **A múlt számunkban** említett kártyázási mulatságról a történeti hűség kedvéért, utólagosan fölemlítjük, hogy nem ferblí, hanem návívási és makao folyt, előre készen tartott kártyával, továbbá az 5 tagu társaságból csak egynek volt mit vesztenie, a többi négyre a szerencse mosolygott, egész 1200 frtüg emelkedő osztalékokban, az utolsó bankban csak 500 egynehány frt állott, különben az ittas vesztő urnak is maradt még pár ezer forintja, s Thália oltárára is hozott, bárha akaratlanul, egy kevés áldozatot. A városi rendőrség egyébiránt megindította a vizsgálatot.

— **Statistikai adatok a m.-vásárhelyi r. k. gymnasium ifjúságának létszámáról 1860—1870-ig.** (Folytatás.) 1869/1. A tanulók összes száma 90. Nemzetiségnézve: magyar 60, német 1, román 27, lengyel 1, cseh 1. Vallásra nézve: r. kath. 63, g. kath. 63, g. kath. 26, g. keleti 1. — 186¹/₂. A tan. száma 129. Nemzetiségnézve: magyar 79, német 3, román 44, lengyel 2, cseh 1. Vallásra nézve: r. kath. 84, g. kath. 42, g. kel. 2, helv. hitv. 1. — 186²/₃. A tan. száma 135. Nemzetiségnézve: magyar 80, román 55. Vallásra nézve: r. kath. 76, g. kath. 50, g. kel. 5, helv. hitv. 1. — 186³/₄. A tan. száma 148. Nemzetiségnézve: magyar 93, román 54, lengyel 1. Vallásra nézve: r. kath. 86, g. kath. 45, g. kel. 6, helv. hitv. 5. — 186⁴/₅. A tan. száma 141. Nemzetiségnézve: magyar 83, német 2, román 55, lengyel 1. Vallásra nézve: r. kat. 80, g. kath. 46, g. kel. 8, helv. hitv. 7. — 186⁵/₆. A tan. száma 114. Nemz. nézve: magyar 65, német 2, román 47. Vallásra nézve: r. kat. 62, g. kat. 42, g. kel. 5, helv. hit. 6. — 186⁶/₇. A tan. száma 109. Nemzetiségnézve: magyar 72, német 1, román 36, Vallásra nézve: r. kat. 69, g. kat. 32, g. kel. 4, helv. h. 4. — 186⁷/₈. A tan. száma 124. Nemz. nézve: magyar 74, német 4, román 46. Vallásra nézve: r. kath. 75, g. kat. 36, g. kel. 7, helv. hitv. 2, ág. hitv. 1. — 186⁸/₉. A tan. száma 131. Nemz. nézve: magyar 82, német 2, román 47. Vallásra nézve: r. kat. 28, g. kel. 9, helv. hit. 1. unitárius 1. — 186⁹/₁₀. A tan. száma 138. Nemz. nézve: magyar 76, német 2, román 56, cseh 1. Vallásra nézve: r. kat. 76, g. k. 46, g. kel. 13, helv. hitv. 1, 1. unitárius 2.

Gymnasiumi könyvtár. A gymnasiumi könyvtár e tanév folytán 12 kötet- és 21 füzetben 32 darab könyvvel szaporodott. Ezek közül 11 darab neveléstudományi, 1 nyelvtudományi mű 1 historico-etnographia. 20 darab vegyestartalmu, tanügyi, időszaki folyóirat. A könyvtár e gyarapodása részint szerzemény a tanpénzből felsőbb tanhatóságilag engedélyezve; részint tanügybarátok és kiadók adománya, kik közül László Ádám és Orbán Balás országos képviselő urakat kell hálással említenünk, mint kiknek jóságából intézetünk már évek folyamán át többnemű igen becses adományokban részesül továbbá Heckenaszt Gusztáv urat, kinek kiadványai közül a tanári testület számára általa ajánlatul küldött darabok sorolandók ide.

Ifjúsági könyvtár. E könyvtár az ifjúság önképzésének s művelődhetésének egyik azon becses eszköze, minőt a kor igényeinek megfelelő iskolák sem hazánkban ma már nem nélkülözhetnek — mint szintén pár évvel ezelőtt a gyulafejérvári róm. kath. főgymnasium ifjúságának virágzó könyvtára is — Paal Gyula tanár által igaz tanügy-szeretettel és fáradhatlan buzgalommal a most lefolyt tanévben kezdeményeztetett és alapítatott. A könyvtár alapítására, annak erkölcsi támogatása mellett, adományaikkal többen folytak be, kiket itt, az alapítóval együtt, hálás elismerés- és tisztelettel fölemlíteni kötelességünknek tartunk.

I Könyveket adományoztak: Mlgos Issekutz Adeodát ur, mlgos Antalffy Gábor ur, mlgos Gál Lajos ur, mélt. Endes Gábor ur, mélt. és főt, Ipolyi Arnold ur, mélt. és főt. Veszely Károly ur, főt. Römer Flóris ur, nagyontisztelt Balás Antal ur, tek. Burdács Alajos ur, tek. Müller József ur, tek. Pfifer Ferdinánd ur, tek. Fekete Bernád ur. ifj. tek. Dozza Pál ur, tek. Telman Józsefné urnő, t. öz. Wittichné, a „Sz-Iszv.-társulat” igen tiszt igazgat. a pesti növendék papság tisztelt magyar egyházi-irodalmi iskolája; — végül Mancza Tivadar, Makray Sándor, Balla Gyula, Dávid Sándor, Daró Alajos, Végh János Császár József és Sperker Ferencz gym. tanulók. Az elsoroltak adománya tesz: 249 kötetet 43 füzetet, 261 darabot, melyek pénzértékben 325 forint 85 krt-képviselenek osztr. értékben. (Vége köv.)

KÜLFÖLD.

A francia nemzetgyűlés átesett a válságon, s vele együtt egész Franciaország. A Thiers hatalmának meghosszabbításáról szóló törvényjavaslat elfogadása mint tudjuk a múlt hónapok épen utolsó napján történt 480 szavazattal 93 ellenében. A parlamentaris küzdelem, mely oly viharos szenvedélyességgel vette kezdetét, hogy szinte Thiers és a miniszterek lemondását idézte elő, a második és harmadik napon már több higgadsággal folyt. Dufore igazságügyminiszter által a kormány nevében tett indítvány, mely Thiersnek fényes elismerést szavaz meg, szintén elfogadtatott egész terjedelmében.

Ezzel tehát be lön fejezve az a helyzet bizonytalan-sága, melyben Franciaországban minden viszony, minden állapot, mint Mahomed koporsoja, a levőgőben függött, a miért is megszilárdulásról szó sem lehetett. De el is van vágva ezáltal legalább jó hosszú időre a polgár háboru útja, melyre bizonynyal addig egyik párt sem habozna lépni, csak hogy rendszerét s elveit ne engedje megbukni.

Franciaországban sajtó, parlament és közvélemény még mind az alatt a benyomás alatt áll, melyet a Thiers hatalmának meghosszabbítását kimondó Rivet-féle indítvány feletti szavazás keltett. A két nagy párt közlönyei, melyek hosszú és nehéz küzdelmek után végre is meglehetősen kétértelmű és kétélű compromissumban egyesültek, még nem tudtak sem a győzelem emelő érzetére, sem a vereség tudatára jutni. Míg a monarchisták azzal dicsekednek, hogy kivitték, miszerint a nemzetgyűlés alkotmányozóvá emelkedett a különben is csak névleges értékű köztársasági elnökség kimondásával, addig más felől a republikánusok meglegedést akarunk mutatni az eredményvel, mit a mely rájuk nézve valószínű győzelem, miután a nemzetgyűlés alkotmánykészítő hatalmát azzal kezdette meg, hogy Thiers elnökségével problémálta a köztársaságot.

A bajor miniszteriumnak a clericalisok ellen intézett támadása élénk sajtó harcot keltett Németországban s azon kívül természetesen, mint első eset, hogy a kiválólag katolikus állam határozottabban fellép az ultramontanizmus üzelmei s az infallibilitás tana ellen, nagy feltűnést, az egyik részről örömet, a másik részről levertést s meglepetést kelle okoznia. A liberális német lapok megoszlanak arra nézve, hogy elég erős volt-e a támadás, melyet a bajor kormány a müncheni érsekhez intézet rendelettel tett a bajor ultramontanok ellen. Németek abban a véleményben vannak, hogy a müncheni kormány nem ment elég messzire; mert a hadizenet megvan ugyan, de a hadviselés módját épen nem lehet kivenni a rendetből. A lapokhoz, melyek ily nézetben vannak, tartozik a „Beobachter” és „Allg. Ztg.” mely utóbbi ezen megjegyzést teszi:

Ha az új dogma a személyes esalatkozhatlanságról veszélyes az államra nézt, mit gondol a kormány valjon teljesítette-e kötelességét, ha csak egyszerűen megtagadja köréműködését az új tan elterjesztése és gyakorlati értékesítése tekintetében? Nem, a kormánynak kötelessége nemcsak regatívá föllépni hanem pozitív rendszabályokhoz nyulni, melyek alkalmasok a béke és rend megvárásának veszélyét elhárítani, vagy a hol ez már megtörtént volna a nyilvános jogi öntudatnak elég tételt szolgáltatni.

Távirati hírek:

— Páris. sept. 1. A Thiershez intézett számos üdvözlő táviratok között vannak Bismarcktól, Victoria királynőtől, az orosz császártól, Gortsukofftól és Beustól érkezett táviratok is.

— Pest, sept. 6. Beust már Salzburgban van. A két császár számos, fényes kísérettel ma érkezik meg. Az osztrák választásokban eddig a kormánypárt győzött: a végeredmény még bizonytalan. A francia hadügyminiszter vizsgálóbizottságot küldött ki a sedani capitulatio megvizsgálása ügyében. Lillénél nagy vasuti szerencsétlenség történt; 4 halott és 75 sebesült. Rómában köztársasági kongresszus tartatik; elnök Mazzini lesz.

VEGYES.

— **Az orvosok és természettudósok** aradi nagygyűléséről, mint közérdekű nevezetesebb mozzanatokat kiemejjük a többi közül kitűnő és hírneves főorvosunk Z. Dr. Knöpfler Vilmos kir. tan. urnak határozatát emelt iuditványait: 1) Az érettebb tanuló ifjúság (akadémisták) a vándorgyűlések tagjaiként földiját fizet (3 frtot) s szavazat nélkül tanácskozhatnak. 2) A pesti központi állandó bizottság ezentul a legfontosabb időszaki szakkérdéseket a jövő gyűlésre jó előre hirtelileg utján kitűzi s a kérdések tárgyalására egyes szaktudósokat egyenesen felszólítja s az eredményeket közzé teszi, hogy a tárgyakra — a kinek tetszik — előre készülhessen. 3) Az új meggyendezési munkálkodásokban a közegészség-ügy iránt sok helyett köznyosság mutakozván: a központi bizottmány e nagy horderejű káros jelenséggel szemben memorandumot fog kidolgozni s ezt a kormánynak s minden batóságnak esküdni. 4) A kormány fel fog kérteni, hogy a köznapivá vált pholpor mérgezések ellenében tiltsa be a nyers phosfor árulását úgy, mint a többi erős mérgeket, s a gyűnyagok gyártásához a nem-mérgek „alak-talan villó” használtassék, mint Anglia és Dániában. 5) A hazai orvosok fel fognak szólíttatni, hogy a kerületikben dívó házi orvosságok- és babona szerekéről gyűjtsék egybe az adatokat a jövő gyűlésig, hogy ezek nyomán a népet a jókról úgy, mint a haszontalanokról, felvilágosítani lehessen ország-szerte. Megjegyezzük még, hogy dr. Knöpflernek a nagygyűlésen tartott mély tudománya és mély érzelmű felolvasása „az élet”, méltó nagy tetszésben részesült s maradandó hatást idézett. Az aradi ellá-

tásról nem sok dicséretet hallottunk; a jövő évi gyűlés Mehádián lesz.

= **A belügyminiszter** f. évi szeptember 1-jén egy körrendeletet bocsátott ki a szabad kir. és a törvényhatósági joggal felruházott városok közönségeihez, melyben f. hó 30-át tűzi ki zárhatáridőül, azon közgyűlések megtartására nézve, melyeknek feladata leendő a városok újabb rendezésére vonatkozó (1870. XLII t. cz. 91 §-ban meghatározott) tervezetek kidolgozásával egy küldöttséget megbízni.

= **Kerkápoly** m. kir. pénzügyminiszter Erdélyben folytatja körutját s e hó első napjaiban Deését, s környékén Deézsaknát, később Kolozsvárt látogatta meg.

= **A szászrégeni** általános belfogyasztási egyesület alapszabályait a m. kir. kereskedelmi miniszterium e napokban látta el a törvényes bemutatási százalékkal. — Az itteni hasonszerű egyesület eszméje, mint rendszeren a vásárhelyi ügyek, szép esendesen, elszunnyadt az urban!

Törvénykezés.

A m.-vásárhelyi m. kir. ítélő táblánál 1871. szept. 11-ik és következő napjain a következők ügyek fognak nyilvános ülésben tárgyalatni.

I. Tanács polgári ügyben.

Előadó k. t. bíró Binder Mihály.

May Mária felp. Jorendt Mark alp. ellen sommás visszahelyezés iránt. Nyisztor Péter hagyatéka i. Dumitrescu Paraskeva Dumitrescu Jón e. élelmezés i. Schuster János Wennrich János e. kártérítés i. Kohn József Steinhardt Zsigmond e. 100 frt i.

Előadó k. t. bíró Ferencz Károly.

Morár Stán örökösei Haisze Erzsébeth e. 79 frt i. Dietrich és Fleischer kereskedő cég, Spielmann Hersch e. 200 frt. Luther János Mihály Stoica János I. Juon e. 45 frt. Kovács Gávrilla Masztán Juon és társai e. 464 frt 16 $\frac{1}{4}$ kr. i. Costande János Ludvig Károly e. 27 frt i. Kapitán László Sándor Katalin e. egy urb. örökség $\frac{1}{3}$ része. Csoba Mária és társa Szucs Juon e. sommás visszahelyezés i. Schonberg Rózsalia Sima Simon e. 8 ft 16 kr. i. Kiss Józsefné, Darabont Mátyás György e. birtokháborítás i. Indafi Péter Hampel Károly e. 20 frt i. A radnothi róm. cath. egyház Sándor János és társa e. kiszakítás i.

Előadó k. t. bíró Csergedy János.

Benkő László Vezmás Tilda e. 261 frt i. Özv. Dávid Józsefné Dávid József hagyatéka e. öröklési jog i. Axente Orzea Bodila Juon és társa e. felhívás i. Varró Elek és társa Hitsch Mihály e. Hitsch Mihály hagyatéka tárgyában. Schmidt Albert Tüzes József örökösei e. 230 frt 70 kr. és 30 frt i. Bitang György és nejének, Kozma Mihály és neje e. 240 frt i. Doott Mihály Depner Katharina e. birtokhábor. i. Nyárádi Gábor Turi Anna és társai e. birtokh. i. Fica Juon Sierban Sirbunak, Simion Mailatu e. fekvőségekrezi tulajdonjog iránt. Luka György Mária Pável Vlád e. szerződés teljesítése i. Joanu Balescu Felső-Vist közége e. 60 frt i.

Előadó k. t. bíró Gyarmathy Sámuel.

Csiszér Mihály Csiszér Lajos és társai e. 15 frt i. Danku Juon Hanza Juon e. 490 lie és 15 $\frac{1}{2}$ drb arany i. Beke Dániel Sombori János e. birtokhábor. i. Ábrahám János Reichberg Mátyás e. 150 frt i. Kolozsvári róm. cath. egyházi kisajátítási választmányának gróf Rhédei János e. 1000 frt i. Ince Istyánnak Bartha Miklós hagyatéka e. 168 frt i. Nalácz Ádám Zsombori Elek és érdektársai e. a bolyai várkastély, kert és malom i. Imrek István n. Bartha Miklós hagyatékátömege e. 2000 frt s járuléka i. Tischer Matbild, gr. Bánffy Miklós és társai e. 600 frt i. Ugyanazon feleknek 300 frt i. Nagy Ádám. né. Szentgyörgyi Anna, Vadadi F. Lajos e. 140 ft 70 kr. és 105 frt i. Körösi Nagy József Nagy László e. 175 ft 90 kr. i. Ince Albert gr. Lázár Mórincz és társai e. haszonbér fentartása i. Frink Maxim Frink Todorika e. birtokhábor. i. Zárta Florika Zárta Demján e. som. visszahelyezés. Nuridsán testvérek Eisenberger Lipót e. urbéri kárpótláshoz igénye i. Georpeseo Hélénnek Lodro Juon e. telekkönyvi előjegyzés i.

Előadó k. t. bíró Déési Farkas.

Gróf Csáki Rozália, Komáromi Györgyné, a gróf Csáki György esődtömege e. 48,616 frt i. Gr. Bethlen Gáborné, szül. gr. Bethlen Klára és Veith Adolf id. gr. Bethlen Lajos e. urb. kárpótlás átutalása i. Nuridsán testvérek a Drotlet Károly örökösei ellen urbéri kárpótlás átutalása i. Major Juon és társai gr. Haller Ferencz e. 578 frt i. Goll és társai, Mikó Antal e. urbéri kárpótlás kiutalása i. Lőkés Borbára, özv. Vajasdi Dánielné Bakesi József e. zálogváltás i. Özv. Phleps Károlyné, Posghai Mihály e. 16 frt i. Dietrich Zsuzsanna, Gegő József e. 25 frt i.

Előadó k. t. pótbiro Dósa Miklós.

Imecs Istvan és társai, özv. Imecs Tamásné e. végrendelet megsemmisítése i. Piron Juon, Perics Mihály hagyatéka e. Konez János Fekete György e. két mázsa, 8 font turó i. Vinczi Lajos Nagy Ferencz e. biotokhábor. i. Kós György Szakács Izidor e. 40 frt i. Porzsolt János ifj. Sipos János e. birtokhábor. i. Özv. Szentpáli Elek, Benkő Juliánna Katona János e. 6000 frt és járuléka i. Nendvich Pál Dertel I. G. ellen 282 frt 40 kr.

haszonbér és járuléka i. Ugyanannak Simon János e. 10 frt 26 kr haszonbéri hátrálék s járuléka iránt. (Vége köv.)

Jegyzéke

azon urbéri pereknek, melyek f. év. szeptember 9-én a marosvásárhelyi kir. urb. törvényszéknél tartandó nyilvános ülésben ülnök Vlád Miklós által előadatni fognak

Berzenczei Lászlónak Csejdi Farkas Mózes elleni u. pere. Ugyanannak Moldován Pantilie, Strate Joan és Kozos Joan e. u. p. Gr. Rhédei István és társainak m. számsondi közhelyek felosztása iránti ügye. Gr. Bethlen Farkasnének ádamosi Bléza Todor, Gál Miklósné Nyikuj Vonucz e. u. pere. Gr. Teleki Jánosnak Bléza Dn-mitru és Szentgyörgyi János e. u. pere. Pákei Lajosnak a Juon és OkruzClár Nyikuláj e. u. pere. Pekri Sándornak Szántó Ferencz Lengyel és továbbá Szántó János, Loga Todor és Simon Miklós elleni urbéri pere.

Bécsi tőzsdei árkelet.

(sept. 6.)

5% metallique	59.30
5% nemz. államkölcsön	69.70
1860. államkötvény	101.20
Bankrészcvény	768.—
Hitelrészcvény	294.40
London	119.25
Ezüst	119.50
Arany	5.74 $\frac{1}{2}$
Napoleon arany	9.56 $\frac{1}{2}$
Földteh. ment. kötvény magyarhoni	79.80
" " " temesi	77.25
" " " erdélyi	76.50
" " " horvát-slavon	86.25

Felelős szerkesztő: RAPOLTY KÁROLY.

HIRDETME NYEK.

Figyelmeztetés.

Gombos „csőditő-italára“

a földbirtokosokhoz és iparosokhoz.

Miután a munkások mezei s egyéb munkák közben többféle okokból **cholerát** hasmenést, vérhast, görcsöt, hányást, hideglelést szoktak kapni, mi őket rendszeren hosszú időre munkaképtelenné teszi: üdvös leendő tudomásukra hozni, hogy mind azon bajokat.

Gombos erősítő-itala

által oly gyorsan lehet megszüntetni, hogy a szenvedőt még a munka színhelyéről sem kell eltávolítani. — Megelőzőleg szeszes italok helyett **naponként** két kanállal adva, a munkást ép erőben lehet megtartani.

Maros-Vásárhelyen raktár: Borsodi Demeten Lajosnál. (72) 1—16

Árverési hirdetmény.

Az erdélyi kereskedelmi- és hitelbank ezennel közhírré teszi, miszerint az elzálogosított s 1871. június 30-ig lejárt és még ki nem váltott I. II. és III. osztályú zálog tárgyak u. m. érték papírok, arany-, ezüsttárgyak és minden másnemű czikkek folyó évi **október 6-án délután 3 óráig kezdve**, az erdélyi kereskedelmi- és hitelbank helyiségében tartandó nyilvános árverésen a zálog kölcsön ügyletrend értelmében el fognak adatni.

M.-Vásárhelyt, 1871. aug. 18.

Erdélyi kereskedelmi- és hitelbank.

Az általános elemi biztosítóbank

mely tőkét a jelzálog biztosításnak felvétele végett **tíz millióra** emelt, elfogad

tűz biztosításokat mezei terményekre nézve a legjutányosabb **díjak mellett.**

Uradalmak, nagyobb bérlek, ezenkívül még különös kedvezményekben részesülnek. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál

az általános elemi biztosítóbank főügynöksége Maros-Vásárhelyt:

Melczér és Milch.

(62)

3—3

Legújabbban megjelentek és kaphatók

Wittich József

könyvkereskedésében

Maros-Vásárhelyt és Székely-Udvarhelyt:

Fábián Dániel Népszerű egyházi beszédei egy egész évre. 3 frt.

Féval. A néma cimborák. Történeti regény 4 kötet. 4 frt.

Haekel. Az ember nem eredeti törzsfája 40. kr. Heiszler. Egyházi munkálatok III. köt. 1 ft 20.

Hunfalvy. Utazás a balt-tenger vidékein 2 köt. 4 frt 60 kr. Kötve 6 frt.

Kecskeméti lelkészár. A gyakorlati lelkészethez tartozó munkák gyűjteménye, szerkeszt. **Fördös Lajos**, 3 köt. a 1 frt 20 kr.

Ponson du Terail. A fekete mise. Történeti regény 4 köt. 4 frt.

„ Az éj lovagai 2 köt. 2 frt 40 kr. Protestáns alkalmi beszédár, szerk. **Kargóczy József**, I. köt. 1 frt 40 kr.

Protestáns egyházi beszédár, szerk. **Kargóczy József**, I. köt. 1 frt 40 kr.

Stein. Az államigazgatás és igazgatási jog alapvonalai 5 frt. Kötve 5 frt 80 kr.

Szekács József. Összegyűjtött egyházi beszédei I. kötet 3 frt.

Terstyánsky. A hadi tudományok tana felolvasásokban, 3 köt. 5 frt.

Tissot. Eszterházy Johanna Gábiella hercegnő. 1 frt 80 kr.

Több Hazafias emelkedések az ev. alapján, egyházi beszédalakban, szerk. **Kargóczy József**, I. köt. 2 frt.

Tompa Mihály. Egyházi beszédek I. füz. 1 f. 64.

Az 1871-ik évi Törvények gyűjteménye. Hivatalos kiadás, I. füzet XLII. 1 frt 50 kr.

Továbbá becses figyelmébe ajánlom a n. érd. tanár, tanító és nevelő uraknak, hogy a jelen oskolai év beálltával könyvkereskedésben a helybeli összes oskolák, ugy néptanodákban használt tankönyvek és taneszközök folyvást kaphatók.

Teljes tisztelettel

Wittich József

könyvkereskedése.

(71)

2—*